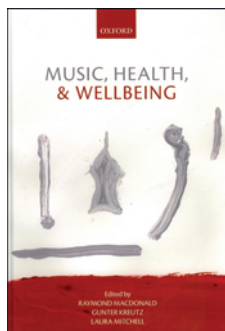

Milepæl for de få

Raymond MacDonald, Gunter Kreutz, Laura Michell, red.
Music, health and wellbeing
 550 s, tab, ill. Oxford: Oxford University Press, 2012. Pris GBP 55
 ISBN 978-0-19-958697-4

Dette storverket samler en rekke av de fremste kapasitetene innen det voksende fagfeltet musikk og helse, fra ulike fagmiljøer verden over.

Det er fem deler. Del 1 er en innledning om forståelsen av hvordan og hvorfor musikk virker, og gir grunnlag for å forstå det terapeutiske potensialet i musikk. I del 2 utforsker forfatterne musikkens rolle i storsamfunnet og viser til ny forskning som indikerer at aktiv musikkutøvelse har større helsemessig betydning enn vi tidligere har trodd. Del 3 er særlig aktuell for helsearbeidere: Flere forfattere utforsker hvordan musikk kan brukes i rehabilitering, smertebehandling, pre- og postoperativt og andre kliniske sammenhenger. Mange av de mest innflytelsesrike fagpersonene gjennom de senere tiårene, som Michael Thaut, Ralph Spintge, Tony Wigram og Christian Gold, er representert i denne delen. I del 4 ser forfatterne på musikk i pedagogiske sammenhenger, og del 5 omhandler hvordan man bruker musikk i hverdagslivet.

Generelt er oppsettet klart og oversiktlig, selv om jeg syntes det var vanskelig å forstå differensieringen mellom musikk brukt i storsamfunnet og musikk brukt i hverdagslivet. Artiklene virker overlappende mellom disse to kategoriene.

Sett under ett er dette et verk som i større grad enn noen annen bok jeg har kommet over i dette fagfeltet, dekker alt: kvantitative og kvalitative tilnærminger, forskning på hjerne og musikk, sosiale og politiske aspekter og oppsummering av de viktigste kliniske erfaringene og forskningsresultatene gjennom de siste 20–30 årene. For musikkterapeuter vil denne boken være en gullgrube. Hadde jeg hatt denne boken tilgjengelig på et tidlig stadium i mitt eget doktorgradsarbeid, *Integrated Music in Nursing Homes* (2012), ville jeg spart et ukjent antall timer arbeid.

Referanselistene er fyldige og konsise, og de mange forskjellige vinklingene oppleves ikke sprikende. Det er heller slik at de illustrerer dybden, fyllden og rikdommen i et fagfelt som nå er vel etablert og har en god forskningsbase.

Det er å håpe at helsevesenet kjenner sin besøkelsestid og får øynene opp for mulighetene til aktiv bruk av musikk i kliniske sammenhenger. Selv ville jeg ønsket sterkere vektlegging av kliniske forhold. Noen av de teoretiske utlegningene i del 3 kunne med fordel ha vært ofret for flere kliniske artikler med empirisk materiale. En annen innvending er at dette er en bok for de få, i alle fall innen helsevesenet. Man skal ha mye forutgående kunnskap og sterk motivasjon for å gi seg i kast med en bok av dette formatet. Men det føles smålig med slike innvendinger når vi har å gjøre med et så gjennomarbeidet verk, som sannsynligvis i mange år blir stående som en milepæl innen et fagområde som dette verket er med på å definere.

Audun Myskja

Senter for livshjelp
Ski

Pedagogisk blinkskudd i rette øyeblikk

Nina Sletteland, Ruth Marie Donovan, red.
Helsefremmende lokalsamfunn
 234 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2012. Pris NOK 325
 ISBN 978-82-05-41068-8

Gjennom 14 velkrevne kapitler følger vi folkehelsekoordinator Marius, rådgiver i helsefremmende arbeid Charlotte, overlege ved Miljørettet helsevern Arne og 16-åringen Erik. De tar oss med gjennom innholdet i de mange begrepene som flyter rundt, styrker og farer for helsen på alle områder (helsedeterminanter), lokalsamfunnets karakter, sosiale ulikheter og hvilke utfordringer dette byr på. Det er en fin oppdatering av instansene som skal stå for forebyggende og helsefremmende virksomhet og noen av deres røtter. Viktige teorier blir trukket frem, og i samtalen mellom våre venner blir det diskutert hvordan teori og regelverk kan brukes der de bor, for å fremme bedre helse til både utsatte grupper og befolkningen som helhet. Det blir lagt stor vekt på å vise hvordan endringsprosesser kan settes i gang, opprettholdes og evalueres, og hvordan man kan gjøre helsekonsekvensutredninger.

Norge har hatt et sterkt engasjement i å bruke og påvirke lokalsamfunnene for å forebygge og fremme helse, det være seg indisert eller generelt. Denne boken inneholder det meste av det samfunnsmedisinere, sosialpsykiatere og samfunnspsykiatere har kjempet for, og skrevet om, fra den spede begynnelsen i 1940-årene, men kanskje med en topp i perioden 1990–95 med Senter for sosialt nettverk og helse som spydspiss. Derfor er det påfallende at det kun er én referanse fra før år 2000, og den er til Antonovskys teorier. Fra Norge savner jeg spesielt Otto Steinfeldt-Foss, Odd Steffen Dalgard, Tom Sørensen og Tor Bjerkedal, internasjonalt kanskje Alexander Leighton, Lisa Berkman og Ichiro Kawachi. Det er så mange å velge mellom – i de ca. 15 bøkene jeg har om dette temaet.

Det som gjør at jeg absolutt vil anbefale denne nye boken til alle helsearbeidere, er oppdateringen på regelverk og god teori, men først og fremst glimrende pedagogisk grep på hvordan ta fatt på dette veldig kompliserte medisinske arbeidet med så stor politisk kontaktflate.

Inger Sandanger

Voksenpsykiatri (VOP)
Nordlandssykehuset Lofoten
Leknes